

รายงานการศึกษาวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

การศึกษาข้อมูลกำลังผลิตของพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชน

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระนอง นครศรีธรรมราช ชุมพร

A CASE STUDY OF FOOD CAPACITY IN COMMUNITY FOREST
SURATTHANI , RANONG, NAKHONSITHUMMARAT, CHUMPHON PROVINCE.

นางพจนิษฐ์ ไชยถาวร

นางสาวศุภมาส เขาวะเจริญ

นางสาวนพวรรณ จันทรโสฬส

นายอนันต์ เดชะ

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 15 (สุราษฎร์ธานี)

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

พ.ศ. 2549

บทคัดย่อ

การศึกษาวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูล กำลังผลิตของพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชน ทั้งชนิด ปริมาณ ราคาจำหน่าย และช่วงเวลาที่มีการเก็บหา และเพื่อรวบรวมและนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากป่าด้านพืชอาหารให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายของชุมชน

ในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาในป่าชุมชน หมู่บ้านเป้าหมายโครงการ ป่าชุมชน กรมป่าไม้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2548 ในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 15 (สุราษฎร์ธานี) 4 จังหวัด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดระนอง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร จำนวน 30 หมู่บ้าน วิธีการศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน ผู้รู้และผู้ที่พักพิงป่าที่อยู่รายรอบป่า จำนวน 7-10 คน ในลักษณะการประชุมกลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า ป่าชุมชน ที่มีลักษณะเป็นป่าชุมชนแบบดั้งเดิม ที่มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ ชุมชนจะใช้ประโยชน์ทางอ้อม เพื่อการอนุรักษ์เป็นป่าต้นน้ำลำธาร ของหมู่บ้าน การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนด้านพืชอาหาร มีการเข้าไปเก็บหาของป่าหรือใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าชุมชนไม่มากนัก ส่วนใหญ่มีการเก็บหาเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน มีการเก็บหาพืชอาหารจากป่าชุมชนประมาณ 3-18 ชนิด มูลค่าราคาจำหน่าย 1,200 – 232,150 บาทต่อปี อาหารประเภทเห็ดมีการเก็บหาในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เช่น เห็ดเสม็ด เห็ดหูหนู เห็ดโคน เห็ดแครง เห็ดขานหมาก ประเภทผักและผลไม้ป่า ที่สำคัญได้แก่ สะตอ เหยียง ผักเหลียง ผักกูด ส่วนพืชอาหารประเภทสมุนไพร มีการเข้าไปเก็บหาน้อยมาก เนื่องจากการรักษาโรคด้วยยาสมุนไพรมีน้อย พืชสมุนไพรที่มีการเก็บหา เช่น กำแพงเจ็ดชั้น กำลังวัวเถลิง มะกระต๊อบโรง ขมิ้นเครือ และการเก็บหาอาหารประเภทอาหารประเภทแมลงและสัตว์ขนาดเล็ก ได้แก่ การเก็บหาน้ำผึ้ง ตัวต่อ แมลงพลัด และไข่มดแดง โดยเฉพาะน้ำผึ้งนอกจากจะนำมาบริโภคในครัวเรือนแล้ว ยังนำมาจำหน่ายเพิ่มรายได้ให้แก่ราษฎรได้เป็นจำนวนมาก

คำหลัก : กำลังผลิต พืชอาหาร ป่าชุมชน